



# Søknad om utslipp fra mindre avløpsanlegg i kommunene i Jærregionen - veiledning

## **Hvem har søknadsplikt?**

Når en skal etablere et utslipp av sanitært avløpsvann eller vil øke et eksisterende utslipp vesentlig må man søke kommunen om utslippstillatelse. Hvis utslippet er fra bolighus, hytter, turistbedrifter og lignende virksomhet, og det totale utslippet er mindre enn 50 personekvivalenter (pe)\*, fyller man ut søknadsskjemaet "Søknad om utslipp fra mindre avløpsanlegg i kommunene på Jæren". Dette skjemaet får en hos kommunen. Skjemaet gjelder både separate utslipp av sanitært avløpsvann og utslipp fra små hussamlinger som samarbeider om en felles avløpsløsning. Søknadsplikten gjelder også når avløp går til lukket tank.

## **Hva må en gjøre i god tid før man søker?**

Ta kontakt med kommunen for å få vite hvilke krav og eventuelle lokale tilpasninger som gjelder der det skal søkes om utslipp av avløpsvann. Finn ut hva som kreves av informasjon og dokumentasjon i en søknad om utslippstillatelse. Kommunen har plikt til å gi veiledning om hvordan man skal søke om utslippstillatelse og hvilke vilkår og krav som gjelder. En må også sjekke med kommunen om utførelsen av det planlagte avløpsanlegget er i samsvar med kommunens planer etter plan- og bygningsloven.

Les denne søkeveiledningen, som også finnes på kommunens nettsider, før skjema fylles ut.

Innhent nødvendig informasjon og dokumentasjon. Det er den som søker som skal innhente all nødvendig informasjon og vise at det planlagte utslippet er i overensstemmelse med kravene. Det kan ta tid å samle alt, så beregn god tid.

En må varsle berørte parter og andre spesielt berørte. Med parter menes for eksempel naboer. Med andre spesielt berørte menes for eksempel interesseorganisasjoner/andre myndigheter/brukere. Når en sender varsel til berørte parter og andre spesielt berørte, skal man samtidig sende kopi av varsel til kommunen. Kommunen gir veiledning om hvem som må varsles i forbindelse med en utslippsøknad. Søker må selv sørge for å få kvittering for at varsel er sendt (for eksempel kvittering på rekommandert brev eller underskrift). Oversikt over hvem som er varslet og kvitteringer skal vedlegges søknaden (vedlegg 8j) sammen med eventuelle uttalelser/protester en har mottatt (vedlegg 8k). Søknaden kan ikke sendes til kommunen før svarfristen på fire uker har gått ut.

## **Hva må sendes inn til kommunen og hvordan behandles søknaden?**

Når en har fylt ut alle punktene på søknadsskjemaet og har lagt ved alle nødvendige vedlegg har man levert det vi kaller en fullstendig søknad. Det er ansvarlig søker og tiltakshaver (ansvarlig eier) som er ansvarlig for å fylle ut en nøyaktig og fullstendig søknad med alle opplysninger kommunen trenger for å kunne behandle søknaden. Behandlingen av søknaden starter når et fullstendig utfylt søknadsskjema med alle nødvendige vedlegg foreligger. Kommunen behandler søknaden innen seks uker fra fullstendig skjema med vedlegg er mottatt. Mangler opplysninger eller dokumentasjon, vil dette kunne forsinke saksbehandlingen. Dersom en har søkt om unntak, gjelder ikke den absolutte saksbehandlingsfristen på seks uker.

---

\* Personekvivalenter (pe) er et mål på mengde organisk materiale i avløpsvannet. Eksempel på beregning av pe finner du under punkt 6 (Utslippssted) i denne søkeveiledningen.



*Det er sendt søknad om utslippstillatelse til kommunen:*

*Når kan en vente svar?*

*Det er sendt inn en fullstendig søknad som er i overensstemmelse med standardkrav og eventuelle tilleggskrav fra kommunen*

*Søknaden skal behandles av kommunen innen seks uker. Hvis kommunen ikke har besvart søknaden innen seks uker regnes tillatelse som gitt*

*Det er sendt inn en fullstendig søknad med krav om unntak fra rensekravene*

*Kommunens absolutte saksbehandlingsfrist på seks uker gjelder ikke. Saksbehandling kan ta lengre tid, men søknaden skal behandles uten ubegrunnet opphold*

*Det er sendt inn ufullstendig søknad (ikke alle punktene i søknadsskjema er fylt ut eller det mangler vedlegg)*

*Søknaden vil ikke kunne bli behandlet*

## **Hvor kan en klage på vedtaket?**

Klagefristen er tre uker etter mottatt vedtak. Eventuell klage må sendes kommunen innen tre uker.

## **Hva kreves av tiltakshaver når anlegget er i drift?**

Tiltakshaver plikter å drive og vedlikeholde anlegget slik at lekkasjer forebygges og sjenerende lukt unngås, jf. vilkår i utslippstillatelsen. Tiltakshaver må oppbevare informasjon om anlegget, drift og lekkasjer. Eventuelle naboklager skal oppbevares i fem år. Kommunen er tilsynsmyndighet og fører tilsyn med at krav overholdes. Kommunen kan kreve gebyr for tilsyn.

## **Utfylling av søknadsskjema**

### **1. Ansvarlig (søker)**

Her skal en gi alle opplysninger som er nødvendig for at kommunen skal kunne kontakte ansvarlig søker. Ansvarlig søker er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i samsvar med tillatelser og bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven og forurensningsforskriften, jf. pbl § 95 nr. 3. Ansvarlig søker skal påse at alle deler av tiltaket er dekket av ansvar, jf. pbl § 13. Ansvarlig søker i dette tilfellet er normalt rørlegger med ansvarsrett, men det kan f. eks. også være den som skal eie og drive anlegget (ansvarlig eier/tiltakshaver). Den som eier og driver anlegget vil være konsesjonsinnehaver og ansvarlig for utslippet, herunder for anleggets drift og vedlikehold. Dersom ansvarlig søker ikke er ansvarlig eier, må fullstendig kontaktinformasjon på eier også oppgis i søknaden, enten i merknadsfeltet eller som et eget vedlegg.

### **2. Ansvarlig prosjekterende**

Her skal søker oppgi opplysninger om person/firma som har utarbeidet planene for anlegget. Dokumentasjon på kvalifikasjon og godkjenning i aktuelle godkjenningsordninger og –klasser i hht plan- og bygningsloven skal ligge ved søknaden (vedlegg 8a).

### **3. Ansvarlig utførende**

Her skal søker fylle ut opplysninger om person/firma som står for selve utførelsen av arbeidet. Dokumentasjon på kvalifikasjon og godkjenning i aktuelle godkjenningsordninger og –klasser i hht plan- og bygningsloven skal ligge ved søknaden. Dersom anlegget er naturbasert skal det også legges ved dokumentasjon på ADK-1 kurs (vedlegg 8b).

### **4. Søknaden gjelder**

Her skal søker oppgi om søknaden gjelder et nytt utslipp eller en vesentlig økning av utslipp. En skal oppgi om søknaden gjelder helårsbolig, fritidsbolig og/eller annen bygning, samt antall bygninger i de ulike kategoriene. Hvis vannklosett skal installeres eller er installert allerede, må dette oppgis. Med vesentlig økning menes for eksempel installering av vannklosett, dusj, bad eller våtrom, at flere områder kobles til anlegget etc. Ta kontakt med kommunen dersom det er tvil om hva som er vesentlig økning.



## 5. Eiendom/byggested

Her skal søker oppgi bygningens eller bygningenes gårdsnummer og bruksnummer, samt adresse. Gårds- og bruksnummer kan en få ved å henvende seg til kommunen.

Søker må sjekke med kommunen om utførelsen av det planlagte avløpsanlegget er i samsvar med kommunens planer etter plan- og bygningssloven. Hvis utførelsen av avløpsanlegget ikke er i samsvar med kommunens planer, må søker innhente samtykke fra plan- og bygningsetaten. Husk å oppgi dato for når samtykket ble gitt.

## 6. Utslippssted

Her skal en gi opplysninger om utslippsområdet. Det vil si om avløpsvannet går til innsjø, bekk/elv, elvemunning, osv. En skal også oppgi navn på lokalitet og eventuelt kartkoordinater. Kartkoordinater kan en finne på et økonomisk kart/plankart i målestokk (1:5000) eller større fra Statens kartverk. Denne typen kart vil en kunne få tak i hos kommunens oppmålingsavdeling (karttjenesten / teknisk kontor) og Fylkeskartkontoret. Noen av kommunene har også egen hjemmeside der en kan laste ned kart. Se også [xymap.com](http://xymap.com), der en del kommuner har kart. Husk å oppgi hvilket kartdatum som brukes. For eksempel WGS 84.

Avløpsanleggets plassering og utslippssted skal merkes av på kartet. På samme kart skal en også merke av eiendomsgrenser og eventuell vegadkomst (for slamtømming, vedlikehold etc.). Kartet skal vedlegges søknaden (vedlegg 8e).

Gjelder søknaden utslipp til vann, må en oppgi hvor mange meter under laveste vannstand det slippes ut (utslippsdyb). Gjelder søknaden kun slamavskiller med utslipp til vann må en også oppgi utslippets avstand fra land.

Utslippets forventede størrelse skal oppgis i antall personekvivalenter (pe). Personekvivalenter er et mål på mengde organisk materiale i avløpsvannet. Man kan finne pe på flere måter, men som hovedregel sier vi at:

Utslipp fra hus og hytter med innlagt vann og vannklosett: 1 person bidrar med 1 pe

Utslipp fra hytter med innlagt vann uten vannklosett: 1 person vil bidra med 0,3 pe

Utslipp fra hytter uten innlagt vann og vannklosett: 1 person vil bidra med 0,1 pe

En kan ta kontakt med kommunen hvis en er usikker på hvordan man beregner utslippets forventede størrelse.

### Eksempel 1:

Hus med innlagt vann og vannklosett, husstand med seks personer:  $1 \text{ pe/person} * 6 \text{ personer} = 6 \text{ pe}$  i avløpsvannet.

### Eksempel 2:

3 hytter med innlagt vann og vannklosett og 10 sengeplasser i hver hytte<sup>1)</sup>:  $3 * 1 \text{ pe/person} * 10 \text{ sengeplasser} = 30 \text{ pe}$  i avløpsvannet.

### Eksempel 3:

Hytte med innlagt vann uten vannklosett, 10 sengeplasser:  $0,3 \text{ pe/person} * 10 \text{ personer} = 3 \text{ pe}$  i avløpsvannet.

<sup>1)</sup> Det vil variere hvor mange personer som oppholder seg på en hytte. Når man skal beregne forventet antall personekvivalenter må man ta utgangspunkt i maksimum antall personer på hytten til samme tid. Antall sengeplasser kan være et godt mål på maksimum antall personer/maksimum belastning.

## 7. Rensegrad

Kommunene i Aksjon Jærvassdrag har delt inn sine områder i renseklasse a +, a, b, c og d, med tilhørende krav om rensegrad før utslipp. Rensekravene for de forskjellige renseklassene er satt på bakgrunn av type resipient, mulige brukerkonflikter, fare for overgjødning, osv.

Område for de forskjellige renseklassene for de forskjellige kommunene er vist på kartvedleggene. Dersom kommunen kun har to renseklasser, renseklasse a for utslipp til ferskvann og renseklasse d for utslipp til god sjøresipient, er det ikke kartvedlegg.

Søker må krysse av for den renseklasse som gjelder der hvor utslippet skal etableres. Dersom utslippet går til god sjøresipient må rensegraden spesifiseres ved å krysse av for enten (a) 20 % reduksjon av suspendert stoff; eller (b) maksimum 180 mg suspendert stoff/liter (årlig middelverdi).



Gjelder søknaden kun gråvann krysses det av  stedegne løsmasser eller tilsvarende dersom utslippet ligger i område for renseklasse a +, a, b eller c (ferskvann eller mindre god sjøresipient), eller  slamavskiller ved renseklasse d (god sjøresipient).

Det kan være nyttig å ta kontakt med kommunen eller en fagkyndig for å få nødvendig informasjon eller veiledning om hvilket rensekrav som gjelder der det planlegges utslipp. En kan også få en fagkyndig til å gjøre vurderingene for seg.

Under punktet "Type renseanlegg" skal en oppgi hva slags renseanlegg man ønsker å installere.

Anleggets dimensjonerte størrelse skal angis i antall personekvivalenter pe. Dette vil en kunne finne for eksempel i anleggsleverandørens dokumentasjon. Vurdering av hvor stort anlegg som skal velges bør gjøres med et perspektiv på 10 år. Anlegget bør uansett ikke være dimensjonert for mindre enn 5 pe for enkelthus eller –hytter med vannklosett.

For at bil som tømmer slamavskiller skal ha god fremkommelighet, må adkomstvei tilfredsstillende krav til kjørbær vei for lastebil av klasse LL (liten lastebil). Krav til kjørbær vei finner en i kommunalteknisk veinorm for Nordjæren, januar 2003. Oppgi om anleggets plassering i terrenget tilfredsstillende krav til kjørbær vei.

## 8. Vedlegg til søknaden

Søknaden regnes ikke som fullstendig før alle nødvendige vedlegg foreligger. Mangler det vedlegg vil søknaden ikke kunne bli behandlet. Under finner man en liste over nødvendige vedlegg med forklaring.

### a. Dokumentasjon fra ansvarlig prosjekterende

- Her skal en oppgi hvem (nøytral fagkyndig person/firma/leverandør) som har bistått med utforming og dimensjonering av renseanlegg og dokumentasjon av rensegrad. Vær oppmerksom på at dokumentasjon av anleggets rensegrad skal være utført av nøytral fagkyndig.

### b. Dokumentasjon fra ansvarlig utførende

- Her skal en oppgi hvem (nøytral fagkyndig person/firma/leverandør) som har bistått med installasjon av renseanlegget.

### c. Dokumentasjon av rensegrad jf. § 4, beskrivelse av anlegg og navn på produsent og importør

- Dokumentasjonen skal være utført av fagkyndig. Vedlegget skal også inneholde en beskrivelse av anlegget (type/modell/leverandør etc.) og hvordan det skal drives.
- For anlegg hvor det er varierende belastning over året, for eksempel hytter, turistanlegg, leirsted og lignende, kan det bli krevd dokumentasjon på at renseanlegget allikevel fungerer optimalt hele året selv om anlegget i perioder på noen måneder er uten tilførsel av avløpsvann.
- Minirensesanlegg skal ha godkjenning etter NS-EN12566-3 samt tilstrekkelig dokumentasjon av rensegrad i forhold til rensekravet i den aktuelle resipienten. Det kan bli krevd dokumentasjon (uavhengig utredning) på at det omsøkte renseanlegg er tilpasset norske og lokale forhold.
- Øvrige renseanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet. Renseanlegg med naturlig infiltrasjon i grunnen skal i tillegg ha dokumentasjon på at anleggets størrelse og plassering er tilpasset de aktuelle vannmengdene og grunnforholdene på stedet. Dokumentasjonen skal omfatte grunnundersøkelse, i henhold til NORVAR prosjektrapport nr. 49, og gi svar på følgende:
  - Jordmassenes hydrauliske kapasitet (dvs. jordmassenes evne til å transporteres bort vann som infiltreres)
  - Jordmassenes infiltrasjonskapasitet for avløpsvann (arealbelastning)
  - Jordmassenes egenskaper som rensemedium
  - Hvordan og hva slags anlegg som må bygges
- En fullstendig grunnundersøkelse består av to hovedpunkter:
  - Forundersøkelse. En visuell bedømmelse av et aktuelt område sett i forhold til risiko for uønskede hendelser med hensyn på forurensning. Dette som eventuell følge av utslipp av avløpsvann.



- Detaljundersøkelse. Først en vurdering av de stedlige massene ved bruk av kvartærgeologiske kart eller via WebGis avløp. Hvis referansene tilsier at infiltrasjon er mulig så må det foretas en vurdering av løsmassenes infiltrerbarhet på basis av kornfordeling og/eller infiltrasjonstest.

**d. Kopi av service/vedlikeholdsavtale med godkjent foretak**

- Ved bruk av renseløsninger som inkluderer mekaniske komponenter som krever periodisk ettersyn og vedlikehold, stilles det krav til skriftlig service/vedlikeholdsavtale med godkjent foretak jf. § 4.

**e. Plassering av avløpsanlegg, utslippssted, eiendomsgrenser og vegadkomst (for slamtømming, vedlikehold osv) på kart i målestokk 1:5000 eller større**

- Minstekravet ved utslipp til sjø etter slamavskilling er 10 meters dyp og 20 meter avstand fra land. Unntak for minstekravet kan gjøres ved utslipp til Nordsjøen etter en vurdering av lokale forhold. For øvrige renselanlegg er minstekravet utslipp til sjø på 2 meters dyp.
- I forbindelse med skjelloppdrettsanlegg må det ut ifra krav fra ansvarlig myndighet ikke slippes ut avløpsvann nærmere enn 1000 meter. Utslippspunktet må legges på et dyp som er tilfredstillende i forhold til strømforhold i området.
- Der utslipp fra renselanlegg (ytterligere rensing enn slamavskilling) skjer nær rekreasjonsområder (badeplass) bør det i sjø føres ut på minst 5 meters dyp eller minst 50 meter ut fra land.
- Det må tas hensyn til fiskeriinteresser ved utslippsledning i sjø. Utslippsledningen må ikke legges nært opp til fiskeplasser eller kaste- og låssettingsplasser. Ledningene bør utformes slik at fiskeredskaper ikke kan henge seg fast.
- Ved installering av anlegg som krever tømming, herunder slamavskillere, tette tanker eller andre renselanlegg som krever tømming, stilles det krav om kjørbar vei. I tillegg stilles det krav om at anlegget plasseres med max 45 meter avstand fra kjørbar vei og max 6 meter høydeforskjell fra bunn av tank til kjørbar vei dersom tanken er plassert nedenfor veien.

**f. Liste over eiendommer tilknyttet avløpsanlegget med gnr., bnr. og adresse**

- Hvis en skal knytte seg til et eksisterende renselanlegg må det legges ved en liste over hvilke bygninger som allerede er tilknyttet anlegget. Gnr. og bnr for disse bygningene får en ved henvendelse til kommunen. Hvis det ikke er flere bygninger knyttet til anlegget skal det settes et kryss i boksen  ikke relevant.

**g. Tinglyst erklæring om rett til å legge og vedlikeholde anlegg jf. § 4**

- Dersom hele eller deler av anlegget plasseres på andres eiendom, må søknaden vedlegges en tinglyst erklæring om rett til å legge og vedlikeholde anlegget. Dette gjelder også dersom adkomst til anlegget, for videre drift og vedlikehold, må sikres over andres eiendom. Ta kontakt med kommunen for veiledning.

**h. Tinglyst erklæring om felles ansvar for drift og vedlikehold jf. § 4**

- Dersom anlegget er et fellesanlegg (nytt eller eksisterende) for flere eiendommer, må søknaden vedlegges en tinglyst erklæring om felles ansvar for drift og vedlikehold av anlegget. Ta kontakt med kommunen for veiledning.

**i. Oversikt over interesser som blir berørt (drikkevannsforsyning, rekreasjon, næringsvirksomhet etc). Beskrivelse av tiltak for å motvirke interessekonflikter og tiltak for å ivareta helse og miljø**

- Brukerinteresser knyttet til utslippsstedet vil ha stor betydning for plassering og utforming av renselanlegg eller utslippspunkt. Vedlegget skal inneholde en vurdering av interesser som kan/vil bli berørt av utslippet (for eksempel drikkevann, bading, fiske, turløyper etc.) og utslippsstedets plassering i forhold til brukerinteresser. Hvis en er i tvil kan det være nyttig å kontakte en fagkyndig som kan foreta en nøytral vurdering.

**j. Oversikt over hvem som er varslet**

- En må lage en liste over hvem som har blitt varslet og man må legge ved kvittering på at varsel er sendt de respektive (for eksempel kvittering på rekommandert sending eller underskrift). Eventuelle uttalelser fra andre myndigheter må innhentes i forkant av utslippsøknaden. Kapittel 12 i forurensningsforskriften stiller minimumskrav til søknad og innhold i denne. Naboer og andre berørte, for eksempel interesseorganisasjoner/andre myndigheter/brukere, skal varsles i forkant av utslippsbehandlingen. Kommunen må kontaktes for oversikt over hvem som må varsles i den enkelte utslippsak. Uttalelser legges ved utslippsøknaden.



- Dersom eiendommene ligger i eller til et område som er definert som område for offentlig avløp, skal alltid ansvarlig for offentlig avløp kontaktes for å avklare tilknytning til offentlig avløp. Dersom tilknytning ikke er mulig på det aktuelle tidspunkt vil utslippstillatelse vurderes. Skriftlig uttalelse fra vann- og avløpsansvarlig bør legges ved søknad om utslippstillatelse i slike saker.
- Ved utslipp i områder uten offentlig vannforsyning, eller i nedslagsfelt til drikkevannskilde, må søknaden sendes på høring til de lokale helsemyndighetene. Helsemyndighetene kan komme med ytterligere betingelser for utslippstillatelse enn det som er minimumskravene i forskriften.
- Ved utslipp nær eksisterende eller planlagt friluftsområder eller badeplass, bør søker varsle de ansvarlige for friluftsområdet/badeplassen i forbindelse med utslippssøknaden.
- Dersom det er tvil om det kan oppstå konflikt med eksisterende eller planlagt akvakulturvirksomhet i forhold til utslipp av avløpsvann, må utslippssøknaden sendes på høring til Mattilsynet og de lokale fiskerimyndighetene.
- Ved søknader som innebærer legging av utslippsledning i sjø må tillatelse innhentes av gjeldende havnemyndighet (lokal havnemyndighet/havneshjef eller Kystverket) etter Lov om havner og farvann, samt at saken må sendes på høring til lokale fiskerimyndigheter.
- I nedslagsfelt til verneområder, vernede vassdrag, i LNF-områder, og andre uregulerte områder, hvor inngrep kan nedsette verdi av urørte områder, være i konflikt med verneformål eller medføre forringelse av vannkvalitet, må utslippssøknader sendes på høring til planmyndigheter og gjeldende vernemyndighet.

#### k. Eventuelle mottatte uttalelser/protester

- Hvis en har mottatt uttalelser/protester skal disse legges ved søknaden. Hvis en ikke har mottatt uttalelser/protester krysses det av i boksen  ikke relevant.

#### l. Samlet plan

- Kommunen kan kreve at det lages avløpsplan over et større avgrenset område i forbindelse med søknader om utslipp. Dette gjelder for grupper av eiendommer som hører til et avgrenset område hvor det er naturlig og mest hensiktsmessig med felles avløpsanlegg eller hvor det bør undersøkes om felles anlegg er mulig. Kommunen bestemmer planavgrensning. Ta kontakt med kommunen for å få avklaring på planavgrensning og lister over grunneiere som forventes kontaktet. Planen over det aktuelle området må vise hvilke eiendommer som bør ha felles utslippspunkt, eventuelt om det er noen eiendommer som bør ha enkeltutslipp, eller om det er flere smågrupper av eiendommer som bør ha felles anlegg/utslippspunkt, samt skisse av ledningstraseer og plassering av fellesanlegg.

## 9. Eventuelle merknader (ikke obligatorisk)

Her kan en skrive eventuelle merknader man mener er nyttig informasjon for kommunen når søknaden skal behandles.

## 10. Underskrift og erklæring

Merk at det er ansvarlig eier/tiltakshaver som skal undertegne søknaden. Ansvarlig eier innestår ved signering for at det er gitt riktige og fullstendige opplysninger og at eier forplikter seg til å følge de angitte bestemmelsene, herunder bestemmelser som gjelder drift og vedlikehold.